

Reescriptura d'un mateix

«Espirai», opera prima de l'autor de «L'home manuscrit», torna reescrita per mostrar un autor atípic que no es repeteix a sí mateix.

Microcontes

POR J. RICART

■ Després de dotze anys des de la seua publicació enguany es reedita —una mica retocada— *Espirai* de Manuel Baixauli (Sueca, 1963) un llibre amb setanta microcontes que tracten les dèries personals de l'autor i de la societat de hui en dia. Perquè aquestes pàgines estan poblades per una galeria de personatges sempre al límit i sense nord: neuròtics, frustrats, resignats davant el destí de la vida, com un boxejador que mata a set persones o un col·leccionista de llengües disseccades.

Malgrat que aquestes històries transcorren en ambients realistes i estan narrades en primera persona per contribuir millor a la versemblança, l'escriptor aprofita la llibertat que li ofereix el relat fantàstic (a la manera del geni de *Calders*) per defugir el detall i avançar en línia recta cap a un desenllaç de vegades sorprenent,

Baixauli fagocita tota una sèrie de registres i gèneres que refà segons les seues necessitats i reescriu condensant i fugint de l'obvietat

però quasi sempre inquietant. A més a més, fagocita tota una sèrie de registres i gèneres (que hi poden anar des de llegenda urbana i el conte tradicional, fins a les històries de fantasmes, passant per anècdotes més o menys personals) que refà segons les seues necessitats; i reescriu com en aquesta edició, en la qual ha reduït la llargària dels textos, ha condensat a una paraula els títols i ha fugit de l'obvietat.

Des d'un punt de vista temàtic l'omnipresència de la mort és palesa, dintre d'una àmplia varietat: suïcidis, ac-

Manuel Baixauli.



cidents de trànsit, homicidis, cementiris, enterradors, etc. Tanmateix el lector lletraferit podrà gaudir amb relats metaliteraris igual que ho va fer amb la seua novel·la anterior *L'home manuscrit*, que al cap i a la fi, es tractava d'una deconstrucció d'un dietari.

Així doncs, destacaríem alguns títols com *Botiga*, on critica l'autor d'un sols llibre com sobreviu en el món editorial, *Novel·la* i *Anunciació*, on l'escriptura esdevé profecia; o *Voluntat*, que recull els desitjos d'immortalitat. Tanmateix, no podem oblidar la riquesa temàtica d'altres com la crisi del matrimoni (*Eclipsi*), el qüestionament de la normalitat (*Ningú*), la monarquia (*Tres*), la no assumptió del fracàs (*Èxit*), el tema del doble i la suplantació de la identitat (*Reflex*) per posar alguns exem-

plars.

plars.



MANUEL BAIXAULI
Espirai

► Col·lecció: A Tot Vent. Premi Ciutat de Badalona 1998 PROA, BARCELONA, 2010

De vegades el Baixauli pintor s'imposa a l'escriptor mitjançant l'analogia més o menys lògica, per poder transformar la realitat: una piscina convertida en oceà, un túnel vist com un budell.

Aquesta metamorfosi en moltes ocasions es torna kafkiana amb la inclusió de formigues gegants, mosques i altres animalots; mentre que en altres s'expressa amb un desig de dissoldre's en l'obra fins formar part d'aquesta, com ocorre a *Marbre*, en el qual un home es transforma en escultura o *Camí*, on el pintor desapareix en un dels seus quadres.

Per tot això, aquesta reedició és una excel·lent oportunitat de redescobrir la imaginació i el talent autodidacta de Manuel Baixauli, un autor atípic, que relisca davant encotillaments i etiquetes, i que es reescriu a sí mateix per tal de no repetir-se.

Idioteces

«Vidas erráticas», de Gianni Celati, es un relato a caballo entre las historias escolares y las idioteces de la adolescencia.

Novela

POR MANUEL ARRANZ

■ *Vidas erráticas*, del escritor italiano Gianni Celati, conocido en nuestro país sobre todo por sus *Narradores de las llanuras* (Anagrama, 1087), está compuesto por el relato homónimo y otros dos más (*Un héroe moderno* y *Un episodio en la vida del escri-*

tor Tritone), aunque si nos atenemos a la nota del autor que cierra el volumen, forman parte, o la formarán tal vez un día, de una especie de ciclo novelesco que con el título de *Costumbres de los italianos* abarcaría distintos temas.

Entre esos temas Celati incluye sexo, fútbol y moral, pero también la historia de su familia, historias escolares, idioteces de la adolescencia, y algunos otros más. Los tres relatos incluidos en este volumen yo creo que están a caballo entre historias escolares (fundamentalmente el primero y el tercero) y las idioteces de la adolescencia (fundamentalmente el segundo, pero también los otros dos). Un tema éste para el que es muy necesario el espíritu crítico.

Las idioteces de la adolescencia son inconfundibles por lo demás (yo diría incluso que constituyen casi la esencia de la adolescencia) y cualquier persona honesta las reconocerá, a no ser que las haya perpetrado en la edad madura, en cuyo caso no tiene ya remedio y no le va a gustar este libro. Ni muchas otras cosas suculentas de la vida seguramente. Las idioteces tienen algo conmovedor y son necesarias, supongo, para crecer, porque como dice la sentencia bíblica: Ay de aquel que no haya hecho una idiotez en su vida (antecedente veterotestamentario del famoso dicho: no te fies de los célibes ni de los abstemios). Tal vez el lector se identifique con algunas, pues son muy comunes, aunque también hay que decir que estas son las idioteces propias de hace dos generaciones, idioteces históricas por lo tanto, o idioteces dialécticas si me permiten la expresión; las de la adolescencia de hoy,



GIANNI CELATI
Vidas erráticas

► Premio Viareggio. Traducción de Francisco de Julio Carrobbles. CÁCERES, PERIFÉRICA, 2009.

período éste de la vida que ya sólo existe a efectos legales, no se parecen en nada. Claro que tampoco se parecen las idioteces de la edad madura. La dialéctica, hay que reconocerlo, está de capa caída.

Espectador del canvi

Ja des del títol, Vicent Penya ens il·lumina quin és el propòsit del seu darrer poemari: l'aventura arriscada entorn de la identitat personal

Poesia

POR LLUÍS ALPERA

■ De tant en tant, t'arriba la lectura d'un poemari que et sorprén poderosament per la bella factura dels versos i per una atracció ben especial que posa de relleu, un cop més, que les sorpreses agradables les trobes en qualsevol moment. Ja des del mateix títol, *Homèrides*, potser degut als recitadors de l'antiga Grècia en homenatge de l'heroi més famós de la tradició grecollati-

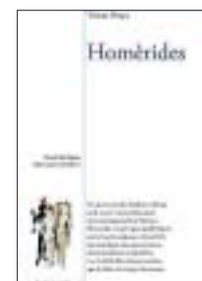
na, **Vicent Penya** (Rafelbunyol, 1961) ja ens il·lumina quin és el propòsit del seu darrer poemari: l'aventura arriscada entorn de la identitat personal, mirant de mostrar-nos l'absurd de la realitat.

En efecte, el poeta és sobretot espectador del canvi, del temps passat, dels seus records, de la seua nostàlgia per tal d'esbrinar qui som: «Qui ets tu, què pretens, a qui representes?», «T'has trobat en estranyes circumstàncies/davant l'espill amb el teu espectre» i «Hi ha un reflex que encara no reconeixes/en la magnitud 'aquesta tragèdia, un guiatge vers els fons d'unes aigües/que seguiràs com l'ovella el ramat». Mots claus com *espill*, *espectre* o *reflex* destaquen dins aquests versos del poema *Gota d'aigua* i sintetitzen d'alguna manera la concepció lírica del nostre autor.

Homèrides és un bell poemari que re-

flecteix preocupacions ontològiques i conceptuals força ausiasmarquianes, però dins una dicció poètica actualitzada, sobretot en els poemes morals i referents a la mort. Poemes com *Ombra* i *Kháos* mostren la consciència i l'amenaça de la mort, tot i que V. Penya no gosa anomenar-la pel seu nom i la disfressa sota *maremàgnum*. El to greu i solemne del poemari, expressat alhora amb un segon estil més distés i planer (aquest aspecte em recorda l'**Este-llés**), no exempte d'una fina i subtil ironia, ha de copsar per força el lector. Així mateix, el tractament del paisatge físic —l'Horta de València— i simbòlic destaca força en la lírica del poeta de Rafelbunyol.

És, així mateix, dins l'estilística, on aquest poemari reforça el seu poder d'atracció en la dicció lírica. En primer lloc, per l'elegant construcció de la frase, que, potser, ens recorda l'enginy d'un **Roís de Corella**. Després, la gran riquesa lèxica, amb un vocabulari culte i exquisit, que no exclou la utilització sàvia de certs arcaïsmes que reforcen el bagatge literari del poeta.



VICENT PENYA
Homèrides

► Premi Ibn Hazm Ajuntament de Xàtiva 2008 BROMERA POESIA, ALZIRA, 2009.

Finalment, Penya incorpora, aquí i enllà, una sèrie de recursos estel·lesians que denoten el magisteri del poeta de Burjassot: «un grapat d'olives», «un cabrerot de raïm», «l'any de la picor», etc. Amb *Homèrides*, Vicent Penya dona un bot qualitatiu sorprenent en la seua trajectòria lírica i augura les millors expectatives dins un futur pròxim.